

ION AGÂRBICEANU

FILE DIN CARTEA NATURII

**Ediție îngrijită
și opinii critice de Valeria FILIMON
Tabel cronologic
de Ion AGÂRBICEANU jr.**

CIOCÂRLIA

ZĂPADA, SUBȚIATĂ MEREU către sfârșitul lui februarie, la începutul lui martie se topi de tot sub adierile vântului de la miazăzi. Pe costișele unde bătea soarele, iarba se grăbi să-și arate acele verzi și fragede. Fierarii satului nu mai răzbeau cu ascuțitul fiarelor de plug. Prin curți, prin grădini, pe lângă jire-zile de paie găinile cotcorozeau răsunător ca și când le-ar fi zburătărit cineva. Cocoșii trâmbițau a fală de pe garduri. Purceii mici, ca niște șobolani, guițau prin curți, alergând după mamele lor, care nu i-au lăsat să sugă de-ajuns, grăbindu-se să rămene în țelina dezghețată din grădini. Pe drumuri, după dezgheț, tina se strânse, și se vedeau cărări bătucite.

O săptămână de primăvară învie lumea. Dar iarna înveninată rău se hotări să se întoarcă, părându-i că prea curând a plecat.

Și într-o seară dădu drumul vânturilor de la miazănoapte și dimineața era alb cât bătea ochiu'. Nu mai ninge, dar văzduhul era sur și greu, coborât pe umerii dealurilor din jurul satului, și vântul, deși se mai potolise, tăia ca briciul.

Cotcorozitul găinilor încetă, purcelușii cei vărgați cu dungi negre se grămădiră iarăși în paiele din cotețe, mămăruțele – vacile Domnului – care începuseră să se ivească în țărâna de sub streășina gardului, unde bătea soarele, se făcură nevăzute.

Numai oamenii nu se înspăimântară de toanele iernii. Ei începură să iese cu plugurile pe cobile, cu sarcinile de fân legate deasupra.

Pământul nu înghețase, iar stratul de zăpadă era subțire de tot. Dacă nu mai ninge până la amiazi se poate și topi, mai cu seamă în locurile de feție, cum erau cele ce trebuiau semănate anul acesta cu orz și cu ovăz.

La început mai puține, apoi, după ce se ascunse zăpada, tot mai multe pluguri brăzdau pământul în locurile de arătură. Vremea mirosea încă mereu a iarnă, văzduhul părea îmbăcsit cu praf fin de cenușă. Oamenii purtau căciuli și clicine peste pieptare, pogănicii – băieții care mânau vitele pe brazdă – aveau buzele crăpate și mâinile îngroșate, roșii ca racul, dar tot aveau inimă să pocnească din bici și să strige vitelor pe nume.

Vântul părea că nu mai bate, nu mai mișca nici o buruiană uscată, dar era încă viu și ardea obrajii tineri, ca o flacăra nevăzut de subțire.

Câteva zile soarele nu se arată din bolta sură și neclintită. În lumea aceea mohorâtă, nu-i venea nici unui fecior de la coarnele plugului să cânte;

întinderile – lanurile, luncile, dealurile păreau, nu știu cum, ca de fier. Parcă toate răsuflau încă a iarnă.

Seara, când se întorceau plugarii în sat, vorbeau pe drum:

– Blestemată vreme!

– O mai fi asta primăvară!

– Ne-a zăpăcit săptămâna cea caldă. Poate am ieșit și noi prea devreme cu plugul.

Da' de unde! Ca în toți anii, nu mai în grabă.

– N-am apucat să ar de primăveri fără să aud ciocârlia.

– Vom auzi-o, n-avea grijă! Să se ivească numai soarele. Ea ce așteaptă?

Pogănicii când intră în căldura din casă, cu degetele cârlig, cu buzele crăpate, cu obraji arși de foc, au lacrimi pe gene, de care ei nu știu nimic, ci încep să spună cu glas tare, aproape zbierând, cât de mult au arat azi.

O vreme a stat încordată lupta între iarnă și primăvară – câteva zile. Poate deasupra văzduhului de cenușă s-au tăiat în săbii, pentru că într-o bună dimineață sabia primăverii a despicat plumbul de sus, și vânt cald de la miazăzi, cu mireasmă de verdeață a umplut lumea, fugărind norii cei încremeniți parcă într-unul singur.

Soarele s-a ivit strălucitor de proșteime, de tinerețe și se înălța biruitor în seninătatea cerului.

Un băiețuș care se grăbi să iese cu oile la păscut ciuli deodată urechile, se răzîmă în bătă, își răsturnă pe spate capul înfundat în căciulă, desluși mai întâi cântecul mărunț, ciripitor, apoi văzu și rotirea ce se înălța în văzduh, drept în sus, și care părea că ea cântă, și un zâmbet larg îi inunda întreaga față.

– Ciocârlia! strigă el nemaiputând de bucurie.

– Ciocârlia! Ia' ascultați și uitați-vă în soare! Cântă ciocârlia!

Privi împrejur; nu era nimeni în apropiere care să-l audă.

Cunoștea zborul și cântecul ciocârliei încă din primăvara trecută.

Când înțelese că nu-i nimeni în apropiere să-i spună vestea cea mare, lăsă oile în luncă și alergă la cel mai apropiat plug:

– Bădiță, auzit-ai ciocârlia? Eu am auzit-o și am văzut-o!

Omul cunoștea băiețușul.

– Unde, măi Ionaș?

– Acolo unde-s oile mele.

– Nu mai spune!

Plugarul ara cu boii, fără pogănici. Opri boii.

– N-am văzut-o când s-a ridicat în aer, ci am auzit numai cum ciripește ceva mărunț deasupra mea.

– Tu cunoști cântecul ciocârliei?

– Cum să nu-l cunosc! Și m-am uitat la cercurile pe care se înălța spre soare, până s-a pierdut în cer.

- Dacă-i așa, a sosit de-acum și primăvara, măi băiete. Era chiar vremea. Până să-și răsucescă omul o țigară, din împrejurimi se mai înălțară câteva ciocârlii în văzduh.

- Auzi? Auzitu-le-ai? Uite-o pe una! Uite încă una! Ba-s trei! Ba-s patru! Vezi-le, Bădiță?

Ionaș nu mai știa după care să privească. Își întorcea capul mereu de la una la alta.

- Ține-te numai după una, băiete, dacă vrei să o vezi până o înghite văzduhul. Altfel le pierzi pe toate și rămâi numai cu cântecul.

Se mai opriră și alți plugari, și capete răsturnate pe spate, de oameni mari și de poganici, scrutau înălțimile. Câțiva băiețași de pe lângă pluguri își smulseră căciulile și le zvârliră în văzduh.

- A venit ciocârlia!

- Cântă ciocârlia!

- De acum primăvara rămâne!

Liniștea a stăpânit și până acum peste hotar, dar după ce au început să cânte ciocârlile, părea și mai adâncă. Din înălțimi pătrundea clar și mărunț ciripitul, tot mai imaterial, cu cât se înălțau în cer păsăruicile cele sure.

De la o vreme cele fulgerate de lumină și de înălțimi cădeau ca gloanțele unde și unde, pe pajiștea rar înverzită sau pe arături.

Plugurile începură să umble iar.

Ionaș se întoarce la oile lui, care aveau miei mărișori, pe care soarele totuși încă nu răzbea să-i încălzească, și umblau strâmb și zgribuliți după mamele lor, încercând să sugă. Își adună turmulița și o mână într-o parte a luncii, unde mai erau și alți copii cu oile cu miei. Unii erau copii de școală, mai mari ca Ionaș.

- Ați auzit? Ați văzut?

- Ciocârlile!

- D-apoi ce!

- Și acum sunt vreo cinci în văzduh. Nu se mai aud și nu se mai văd. Poate să le mai vedem când pică.

- De unde să pice?

- Din cer, vezi bine!

- Zboară până-n cer?

- Tu nu ai văzut?

- Uite, una a căzut!

- Unde?

- Colo! Da' nu se vede!

- Cum să se vadă, că-i o pasăre mică!

- Nu-i așa de mică, zise Ionaș. Eu le-am văzut de aproape astă-iarnă la noi în șură, în jurul jirezii de paie. Și ciocârlie și ciocârlan! Cel cu moț!

Un băiat din clasa a III-a, vecin cu Ionaș, zise: